

humoristisk Forfatter, udfolde en ganske anden Side af sit Talent; den ene gribende Scene afløste den anden, og med Alvor og Værdighed udtalte han sin inderlige Medfølelse for den Fattige, den Lidende og den Undertrykte; Berden saae og stattede i ham en herlig udrustet Stridsmand, der stod rede til at bryde en Vandse i Humanitetens Tjeneste. Det er Dickens' store Fortjeneste, at han har afløst mangen Uretfærdighed og Grusomhed, og at han har vakt det Dnske, ikke blot hos sine Medborgere, men overalt, hvor hans Værker læses, altsaa i hele Berden, at formindste de fattige Samfundsklassers Lidelser. Han er Ophavsmanden til flere sociale Reformere, og det er hans væsentligste Fortrin, at han ikke blot mener, men tillige forbedrer os. Efter „Oliver Twist“ kom „Master Humphreys Stueuhr“, en til et større Hele forenet Samling af Fortællinger. I Fortællingen til en af disse: „Barnaby Rudge“, giver Forfatteren os paa en Maade et Indblik i sit eget Liv. „Ravnen i denne Historie“, siger han, „er egentlig en Sammensmeltning af to Originaler, hvis lykkelige Besidder jeg selv har været. Den første stod i sin sagreste Baar og opdagedes langt borte fra Verdens Tummel i en beskedne Bolig i London af en af mine Venner, som forærede mig den. Den var, saaledes som Sir Hugh Evans siger om Anna Page, fra Begyndelsen af i Besiddelse af gode Evner, som den ved Studium og Flid udviklede paa den mest exemplariske Maade. Den sov i en Stald — sædvanligvis paa Ryggen af en Hest — og forværedes ved sin vidunderlige Klogskab i den Grad en newfoundlandst Hund, at man endog har seet, hvorledes den alene paa Grund af Geniets Overlegenhed gik ustraffet bort med Hundens Middagsmad lige for dens Næse. Den tiltog hurtigt i Forstand og Dyder, men i en uskyldig Time skulde dens Stald males. Den bestrægtede Arbejdernes Virksomhed med spandt Opmærksomhed, og da den saae, hvor omhyggeligt de omgikkes med Farven, brændte den siebliskelig af Begjærlighed efter at komme i Besiddelse deraf. Da Malerne gik bort for at spise til Middag, aad den af den Farve, som de efterlod sig, bestaaende af eet eller to Pund Vhvidt, og denne ungdommelige Ubesindighed kostede den Livet. Medens jeg endnu var utræffelig over dens Tab, opdagede en anden af mine Venner i Northshire en ældre og endnu mere begavet Ravn i en Landshyrtro; han overtalte Berden til at afstaae den for gode Ord og Betaling og sendte mig den. Den Vises første Handling bestod i at sætte sig i Besiddelse af sin Forgængers hele Bo ved at opgrave alle de Oskelinger og Skilinger, som den havde begravet i Haven — et uendelig byrdesfuldt Arbejde, hvortil den ophob hele sin Energi. Efterat have fuldført denne Gjerning, begyndte den at lægge sig efter Staldsproget, i hvilket den snart erhvervede en saadan Færdighed, at den pleiede at sidde udenfor mit Vindue og høre phantastiske Heste hele Dagen igennem som den fineste Kubst. Maaskee har jeg ikke engang selv seet den i dens hele Glæde, da min Ravns forrige Herre lod mig vide, at hvis jeg ønskede, at Fuglen skulde vise Alt, hvad den duede til, saa maatte jeg have den Godhed, at lade den see en drukken Mand — hvilket jeg aldrig gjorde, da jeg ubeligvis kun havde ædruelige Folk ved Haanden. Men hvilken opflammete Indfølelse et slikt Syn end vilde have øvet paa den, kunde jeg dog neppe have behandlet den med større Agtelse. Det gør mig ondt at skulle sige, at den hverken nærede lignende Følelser mod mig eller mod noget andet Menneske, alene med Undtagelse af Koffen, for hvem den søgte den varmeste Hengivenhed. Engang møbte jeg den uventet i et Par Vøsestubs Afstand fra min Bolig, spadserende midt paa Gaden og ledsaget af en stor Følkehob, som den frivillig indviede i alle sine Fuldkommenheder. Dens Alvor og Charakterstyrke under disse væsskelige Forhold kan jeg aldrig glæmme, ligesaa lidt som den mærkværdige Tapperhed, hvormed den forsvarede sig bag en Post, da man vilde bringe den hjem, indtil den maatte vige for Overmagten. Maaskee var den et altfor stort Geni til at leve længe, men vist er det, at den efter tre Aars Forløb ogsaa blev syg og døde. Den sad ved Skorstensruden og holdt lige indtil sin sidste Stund Die med den brasende Steg, indtil den omsider faldt om paa Ryggen og udbød med en Gravbrøst: „Kul, kul, hvor Du er!“ Siden den Tid har jeg været ravnløs.“

Efterat „Humphreys Stueuhr“ var udkommet, reiste Dickens til Amerika, hvor han fandt den mest glimrende Modtagelse og samlede Stoffet til sine „American Notes by General Circulation“, som han udgav efter sin Tilbagekomst i Aaret 1842. I Løbet af 1843 begyndte han paa „Martin Chuzzlewit“, der ligesom hans tidligere Værker udkom i maanedlige Hefter. I 1845 reiste han til Italien, hvor han omtrent tilbragte et Aar, og efter sin Hjemkomst grundlagde han en ny Morgenavis: „Daily News“, hvis Udgifter han vilde bære. Han organiserede i dette Liemed en stor literair Etab og omgav sig med mange af Datidens mest populære Forfattere. Den nødvendige Driftscapital manglende ikke, Planen vandt stor Interesse, og den 21de Januar 1849 udkom det første Nummer af den nye Avis. I „Daily News“ udgav Dickens sine „Skildringer af Italien“. Men Forventningerne vare saa store, at mange Folk bleve stufede, da det første Nummer udkom, fordi det ikke strax forvandlede Medbeholdere, der alt vare et halvt Aarhundrede gamle. Denne Uvillie, tilligemed det besværlige

Arbejde at udgive en Morgenavis, bevægede efter al Sandsynlighed Dickens til at opgive dette væsskelige Hverv. Siden den Tid har han til Glæde for en talrig Læsekreds udgivet „Dombey og Son“, „David Copperfield“, „Strenge Lister“, „Bleak House“, „Lille Dorrit“ og „Store Forventninger“. Han har tillige skrevet adskillige Zulegaver, blandt hvilke Faarekylingen ved Arnen, Klokkelagene og et Zulegab ere de mest kendte, og udgivet et Ugeskrift: „Household Words“, som han i Forening med flere Forfattere har forskaffet en saadan Udbredelse, at Dplaget er henved 60,000 Exemplarer stort. I den seneste Tid er dette Ugeskrift blevet forfat under Navn af „All the year round“. Dickens er en af Grundlæggerne af „Literary Guild Association“, hvis Formaal er at understøtte gamle Konfirmer, Digtere og Videnskabsmænd, og her har han søgt, rigtignok endnu ikke med noget afgjort Held, i det practiske Liv at gennemføre de philanthropiske Grundsætninger, han har opstillet i sine Skrifter.

I et saa kortfattet biographisk Udkast, som det nærværende, vil det selvsølgelig være umuligt, nærmere at omtale hvert enkelt af en saa frugtbar Forfatters forskellige Værker; vi vilde kun bede om Tilladelse til at drøfte ved det sidste: „Store Forventninger“, dels forbi det maa antages endnu at være i skrift Minde hos Læseren, men dels og fornemmelig forbi vi her gjenfinde de fleste af Forfatterens Fortrin og Mangler. „Bleak House“ og „Lille Dorrit“ havde idetmindste i England ikke gjort saamegen Lykke, som denne med Rette saa yndede Digters øvrige Værker; man mente, at disse Arbejder altfor meget bære Haardværkets Præg, og at den menneskelige Aand ikke ligesaa regelmæssigt undfangner sine Værker, som Frugterne vore paa Træerne og Kornet paa Marken; man paastede, at han havde gjort et Tilbagefald, og man spaaede allerede Ide om hans Fremtid. Men „Store Forventninger“ har atter tilveiebragt den gode Forsaaelse mellem Dickens og hans store Læsekreds, og denne Roman er ogsaa et værdigt Sidestykke til „Martin Chuzzlewit“ og „David Copperfield“; nogle af Charaktererne ville blive sande Typer endog for dem, der ellers ikke læse Romaner, og ingen mere end den kostelige Sagsførerfuldmægtig Wemmick, hvis Gttestab er en af Romanens mest humoristiske Begivenheder. Hvor ofte ville fremtidige Spøgejule ikke udbrude: „Hallo, her staar en Kirke, lad os holde Bryllup!“ Og hvilket usie Kjendstak til den menneskelige Natur aabenbarer Dickens her ikke i de fleste af sine Personer! Pip forekommer os endog at være en mere fuldbendt Charakterkildring, end selve David Copperfield. Lykken fordrar Pip, den gjør ham indbitst og hovmodig, men han vedbliver at være en skikkelig Fyr med et velsilligt Sind og Tilboielighed til at handle rigtigt. Blandt alle de Confieter, som disse modstridende Charakterer fremkalde, har det tidligere omtalte engelske Tidsskrift især med Rette fremhævet de Scener, hvor Pip atter aflægges et Besøg i sit gamle Hjem og har en væsskelig Samtale med Bibdy, som har været meget tilbøielig til at forelske sig i ham, da han var hendes Lige-mand. Synet af de gamle Ungjelser og de gamle Ansigter smelter hans Hjerte, og han beslutter, at Rigdommens Udsvælselser og Glæder ikke mere skulle formaae at vende hans Tanke bort fra hans tidligere Venner. Han forsikrer Bibdy, at han for Fremtiden ofte igjen vil besøge sit Hjem. Hun er klog nok til ikke at troe ham og siger, at hun hverken vil eller kan stufte sig. Hun veed, at hans Følelser og Beslutninger ere flygtige, og at en Cavaleer ikke kan finde sig i det rolige, simple Liv i Hytten. Den Maade, hvorpaa Pip svarer, er beundringsværdig. Han stiller sig paa et saa ophøiet moralisk Standpunkt, som om han var en philosophisk Apostel; han gjør Bibdy opmærksom paa, at hendes Mistillid til ham vidner om, at hendes egne Følelser ikke ere saaledes, som de burde være, og han raader hende til Selvprøvelse og til at qaale de onde Tanker i Fødslen. Det er udbændigt at tilspise, at Bibdy har fuldkommen Ret, og at vor Filosofi den følgende Morgen er meget glad over at kunne komme bort. Den samme Menneskelundskab aabenbarer sig i de ypperlige Scener, hvor Pip og Herbert opgjøre deres Ballance og næsten indbilde sig, at de betale deres Gjæld ved usigligt og foretningmæssigt at ordne alle Regningerne og opføre selv det mindste Beløb paa Bisten. Og naar man fjender Blaastrompernes Skildringer af det engelske Liv, hvor de samme Forber paa de samme Valler og paa de samme Herresæder underholde de samme Damer med den samme fade Conversation, hvor de samme intrigante Mødre, der have tre Døttre at forjærge, søge at fange Stamherrene i deres Garu, hvor de samme fattige Officerer gaar paa Jagt efter rige Piger og lade sig usie med latterlige, men velhavende Enten, og hvor den samme sygelige og bizarre Hertug netop dør i det rette Lieblik, for at efterlade en fjern Slægtning den til Dpløsningen nødvendige Titel og Formue, er det forrifsende at læse en Bog, hvis hele Plan er original og ny. En bortvæmt Forbruder møder Helten i Fortællingen paa en Kirkegaard og nobjager under de mest forfærdelige Trusler den lille Dreng til at skjæle en Hiil og nogle Levnedsmidler til sig. Det gjør Helten, og Forbruderen er meget taknemmelig. Han fanges atter, bliver transporteret til Australien, hvor han erhverver sig Formue, og da han steds tanker paa den lille Dreng, der har været saa god imod ham, beslutter

han, at han vil gjøre ham til en Cavaleer. Uden at Pip veed, hvor Pengene komme fra, lykkes det ham at give Drengen en god Opdragelse og forsyne ham med rigelige Pengemidler. Pip gjør sig „Store Forventninger“ og lever i Overensstemmelse hermed. Omfider vender Forbruderen hjem, da hans Lyft til at see Gjenstanden for sin Omhu og Kjærlighed bevæger ham til at sætte Forsigtighedens og Klogskabens Hensyn tilside. Han aabenbarer sig for Pip, og denne, der troer, at den excen-triske Miss Havisham har været hans Velgjørerinde, erfarer nu, at hans gamle Bekjendt, den saa frugtede Forbruder, er Ophavsmanden til hans Ophøielse og Velstand. Denne Plan giver Anledning til at skildre en Mængde gribende Optrin. Beskrivelsen af Forbruderens Ophold paa det til Themsen grændsende Sump-land, Postiets Efterstræbelse og Jagten er saa interessant, som det vel er muligt. Den Uvished, hvori ikke blot Pip, men ogsaa Læseren svæver med Hensyn til den Kilde, hvorfra Pips Penge komme, holder hele Tiden Spændingen ilive. Men det Bedste af Alt er dog den Scene, hvori Forbruderen aabenbarer sig for Pip. Modsetningen mellem den til Cavaleer opdragne Helts Forlegenhed og den uendelige Forbruder er ligesaa lærerig som underholdende. Forbruderen nærer intet andet Dnske, end at behage sin Pip. Han bander lidt, men betænker derpaa, at det ikke er sømmeligt for deres gjensidige Stilling; hvad enten han vil eller ei maa han dog idelig vende tilbage til sine tidligere Synder og bede sin „kjære Dreng“ om Forladelse, fordi han er saa gemeen. Forbruderens Enfoldighed, hans Rigegyldighed med Hensyn til Livets Fordringer, hans Foragt for Farer og hans Higen efter ikke blot at behage Pip, men ogsaa at vinde hans Agtelse, gjør ham til en Charakter, der fængsler os ligesaa meget ved sin Originalitet som ved sin Naturlighed.

Disse Fortrin har „Store Forventninger“ tilfælles med de fleste af Dickens' Værker; Manglerne ere ogsaa de samme, og de finde, som alt sagt, kun deres Undskyldning deri, at Dickens ikke blot er en Digter, men tillige en social Reformator, der ikke udelukkende tager Hensyn til de æsthetiske Reglers Fordringer. Dickens' Hovedsæl bestaaer i, at han overdriver snart en comisk, snart en tragisk Side ved en Charakter, indtil al Virkelighed forsvinder, og den Person, der er Gjenstand for en sliq Overdrivelse, ophører at være af Kjød og Blod og bliver en reen Ledebulle, paa hvilke de comiske Draperier hænge løse og slagre frem og tilbage. I „Store Forventninger“ er Miss Havisham saaledes et slaaende Exempel paa Dickens' Gang til Overdrivelse. Hun fremstilles for Læseren opholdende sig Hjerdebelen af et Aarhundrede i et ad-drig afløvet eller reengjort og steds med Vorkjerter oplyst Værelse. I al den Tid har hun baaret sin Brudebrag, og hele hendes Pynt saavel som Meublerne ere forblevne usorandrede i den samme Stilling i hele denne Aarvælle. Livet kan ikke fristes paa den Maade; vi kunne rigtignok ikke bevise, at aldrig nogen Kvinde har levet saaledes, men selv om det var muligt, vilde denne Ledemaade være altfor exceptionel og nærne sig det Uhyggelige og Bæmmelige altfor meget til med Rette at kunne benyttes i en Skildring af det engelske Hverdagsliv. Og Miss Havisham er kun et Exempel paa en heel Række af sliqe Figurer, medens vi have et andet i Herr Pumblechook, som kun er stabt til at sige een Ting, som siger og vedbliver at sige den, indtil han bliver baade hede- lig og unaturlig. Fru Pocket er ligesaa umulig som Pumblechook. Hun har syv eller otte Børn, men hun har aldrig lært at holde en Patteglut, fordi hun udelukkende er beskæftiget med at studere Abelslegiconet. Hun kan ikke tale med Nogen eller udføre nogen som helst Haandgjerning, fordi hendes Tanker og Sine altid ere fæstede paa den elskede Bog. At der gives taabelige Fruentimmer, som spille altfor megen Tid med at tænke paa fornemme Folk, med hvem de ikke have Noget at bestille, er meget sandt, og denne Daarlskab kan være en meget passende Gjenstand for Satiren; men naar Satiren fremstiller en Moder med otte Børn, forhindret af Abelslegiconet i at vide, hvorledes hun skal holde sit Noer uden at støde bets Hoved mod et Bord, komme vi bort fra de menneskelige Daarlsaber og saae at bestille med de Pøier, der fylde Spalterne i Charivari. Naar vi endnu tilføie, at Knuden løses paa en overilet Maade, idet Helten den gites, aflægges sin tidligere Haardhjertethed og bliver den personificerede Blibhed, mistet sin Mand, gjøres Cour til og bliver atter gift paa nogle Sider, at Herbert, en af de interessanteste Charakterer, Dickens nogenstunde har tegnet, først optræder som en drømmende, elskværdig, upractisk Person, men pludselig forvandles til en snit og helbig Kjøbmand i Levanten, der tager Helten i Compagni, saa have vi ikke blot fremhævet Skjægesiderne i „Store Forventninger“, men tillige i de fleste af Forfatterens Romaner, hvilke de æsthetiske Fordringer ikke fuldstændigt tilfredsstilles, fordi Værkets moraliske Side er Hovedsagen.

Det vilde være urigtigt at omtale Dickens for danske Læsere uden at minde om, at hans Popularitet i vort Fædreland i hsi Grad skyldes L. Moltke, der har stænket os en for-træffelig Overføttelse af hans samlede Værker. Hans Sam-vittighedsstund og seldne Gvne til at gjengive Dickens Stil i dens fineste Udsnyninger danne en høist fordeelig Mod-sætning til den Skjædesløshed og Mangel paa Talent, hvor-